

ESPERANTISTO

ESPERANTYSTA POLSKI

E LDONANTO
WYDAWCA

POLLANDA ESPERANTO-DELEGITARO

REDAKTAŬTOJ
REDAKTOŬRZY

PROF. DR. ODO BUJWID — TAD. HODAKOWSKI

APERAS LA 1-an DE CIU MONATO. REDAKCIAN MATERIALON ONI PETAS SENDI
GIS LA 20-a DE CIU MONATO.

REFLEKTOJ.

Grava okulmalsano tenis min dum pluraj monatoj for de aktiva kunlaboro en nia movado, kaj ne nur mia agado estis interrompita, sed entute miajn kontakto kun la ĝenerala movado nuliĝis por sufiĉe longa tempo, ĉar la kuracisto severe malpermesis al mi kaj la legadon kaj la skribadon. Tiamaniere mi dum multaj monatoj vivis izolan vivon, kio por aktiva esperantisto estas preskaŭ turmenta, kaj miaj legantoj facile imagos, kun kia avido mi fine kaptis en miajn manojn la multajn gazetojn esperantajn, kiuj intertempe venis al mi el multaj lokoj.

Tiu ĉi mia kelkmonata „deviga“ izoleco tamen faris al mi tre gravan moralinstruon. Kiel la proverba raŭpo, kiu sidante en la kreno, kredas, ke ekzistas nenio pli bona ol ĝi (la kreno), tiel ni, aktivaj esperantistoj, kiuj estas nekuraĉeble infektitaj per la verda febro, firme kredas, ke ne ekzistas sub la suno legajo pli interesa ol la esperantaj gazetoj. Sed kiam, post kelkmonata „deviga“ paŭzo, mi komencis legi niajn diversajn gazetojn, mi kun bedaŭro konstatis, ke ilia nivelo intertempe tute ne plialtiĝis. Kontraŭe, la konata karaktero de nia gazetaro, bazita sur la t. n. „reciproka adorado“, restis kiel ĝis nun, eble eĉ pli ŝablona kaj pli banala ol antaŭe. Per tio mi tute ne volas - gardu Dio! - iel ofendeti niajn redakciojn, kontraŭe — mi rajtus antaŭ ĉio kulpigi la legantaron, por kiu tia nivelo sufiĉas...

Eble nia organo, la „Pola Esperantisto“ estas escepto, almenaŭ nur iom. Kiom

ajn malgranda kaj malriĉenhava ĝi estas, ĝi tamen sur siaj paĝoj de tempo al tempo publikigas atentindan artikolon. Mi pensas al la januara artikolo de Dro Czubyński, en kiu la konata aŭtoro — mi kredas, ke li estas unu el la plej sobre pensantaj esperantistoj en nia lando — ne lamentas pri la krizo en nia movado, sed prezentas interesan projekton, kiu eble estas la sola meritanta ĉies atenton. La projekto pri la Interŝtata akordo, realigota en maniero, proponita de Dro Czubyński, ne estas nova: nia „kompaktinda“ doktoro alarmas pri ĝi la movadon jam de pluraj jaroj, kaj — kiel ĝis nun — ja senrezulte. Vi scias ja, kara Doktoro, ke la realigo de via projekto postulas ioman streĉon de niaj fortoj, kaj por tio nia anaro estas tro mallaborema. Celere, en nia movado ĉiu havas sian ambicion — kaj eminentulojn, dank' al Dio, — ni havas en granda abundo — venkas simple tiu, kiu havas pli facilan aliron al niaj „aŭtoritatoj“. Tiamaniere, por atingi sukceson tiel gravan, kiel la eldono de poŝtkarto kun esperanto-teksto, oni funkciigas „plenvaporo“ la tutan aparataron, kiun disponas nia mondorganizo. Sed por pripensi vian projekton, kara Doktoro, mankas simple tempo, mankas mono, mankas energio, kaj se tiu ĉi preteksto ne kvietigos vin, oni trovos ankoraŭ alian kaj oni scios rakonti al vi fabelojn pri diplomatoj, ministroj kaj ambasadoroj, kun kiuj estas ligita la realigo de via projekto, kaj tiam vi fine mem kapitulacos. En nia movado

ekzistis multaj tiaj „teruraj infanoj“, kiuj havis la fiksan ideon akceli la venkon de nia afero, sed niaj gloraj generaloj lerte elmartelis ĝin el iliaj kapoj. Via supozo, ke nia anaro tute ne estas tiom malgranda kaj ke ĝi, per laŭplana organizita agado povas atingi vere grandan sukceson, kia estas sendube la Interŝtata akordo, tiu ĉi via supozo, kara Doktoro, estas erara; niaj „ministroj“ havas alian opinion — nia anaro havas nur du taskojn; humile obei kaj pagi la kotizon. Mi sole miras, ke vi, malnova esperantisto, tre bone konanta nian movadon, flegas en vi ankoraŭ la iluzion, ke niaj plej altaj instancoj faros ion, kio staras ekster ilia ŝablono. Almenaŭ mi jam delonge rezignis. Eble venos aliaj, kun fajra fervoro de revoluciuloj, kiuj havos la bonŝancon ripari la ekzistantan malbonon.

II

La informo pri la okazigo de la jubilea Universala Kongreso en 1937 en Warszawa elektrizis nin ĉiun, kiuj ĉi tiun vere solenan momenton ege „sopiratas“ aŭ „atendsopiras“ (kiel vi volas, kara samideano Dreher). Sed se ĝi nin ĉiujn elektrizis, ĝi la plej gravaj heroojn de la afero, nome: la varsoviajn Esperantistojn, tute paralizis. Ili obstine silentas. Mi trovis en la lastaj numeroj de P. E. entuziasmajn artikolojn de „provincianoj“, konsilojn, sugestojn, proponojn — mi

elsentis la grandegan ĝojon, preskaŭ ekstazon, kun kiu oni akceptis la sciigon pri la Jubilea Kongreso. Sed la varsoviaj silentas. Tiuj, al kiuj estas farita la honoro organizi la Kongreson, paralizigis. La malnova vundo remalformiĝis: personaj, individuaj ambicioj kaj kvereloj, spicitaj per politikaĉa pipro. Ankoraŭ nenio estas komencita en Varsovio, sed jam estas dissendita cirkulero, rakontanta aferojn, kiuj honoron sendube ne alportas. Ĉu en tiaj kondiĉoj, kun tia eksciteco vi volas, sinjoroj, realigi la Jubilean Kongreson? Ni rajtas postuli, ke ĝenerale nia movado en la ĉefurbo finfine iel organiziĝu. Viaj ambicioj, via falsa maniero percepti la esperantismon, kaŭzis ja la ĝisfundan diseriĝon de nia movado en la ĉefurbo, kaj parte ankaŭ en la tuta lando. Ne forgesu, ke la Jubilea Kongreso estos antaŭ ĉio jubileo por ĉiuj Esperantistoj -- ne enporto de la amaro de viaj personaj ambicioj en ĉi tiun grandan feston. Por la tuta daŭro de tiu ĉi jubilea jaro faru inter vi „pakton pri ne-agreso“. Ne dissplitu viajn fortojn por la sukceso de via malfacila organiza laboro.

Se mia modesta peto estos efikinta, neniu bedaŭros sian parolprenon en la Jubilea Kongreso, kiu devos fariĝi unika en la historio de niaj kongresoj ĝenerale.

I. Lejzerowicz

IOM DA PACIENCO...

Estante jam de longa tempo abonanto de P. E. mi legas ĉiam kun sama intereso diversajn artikolojn kun bruaj titoloj, kies aŭtoroj indikas diversajn „bonrimedojn“ de savo kaj subteno por nia, liaopinie, „agonianta“ jam afero. Ĉiuj trumpetas unutone, ke alvenas jam fino de esperantismo... ke nenio jam povas ĝin savi, diversaj porsavaj provoj estas jam senefikaj, kaj multaj S. O. S. „Krizo minacas k. a.“ vere konsternas kaj hezigitas niajn novbakitajn adeptojn de nia afero kaj forprenas al ili ĉian esperon kaj kredon je venko de Esperanto. Legante tiujn pli malpli samtemajn kaj ĝisenuige samsencajn artikolojn, analizante diversajn „rimedojn kaj rimedetojn“ de savo por la „agonianta“ esperantomovado mi venis al konvinko, ke niaj „fidelaj“ adeptoj de nia afero, iom post iom ekkomencas mem perdi la kredon je venko kaj signifo de siaj „kvazaŭ-sanktaj“ idealoj kaj seniluziĝadas laŭgrade. Kvazaŭ volante savi la situacion, ĉiu el ili penas eltrovas multe da tiucelaj rimedoj,

sed ĉio tamen estas nur „voĉo de vokanto en dezerto“, voĉo entute malefikanta. Neniu provas uzi tiujn rimedojn, neniu havas rilate tion almenaŭ ian ajn intencan, sed ĉiu nur atendas (senpacience!) kiam jam finiĝos la agonio kaj venos la... morto de tutmonda Esperantomovado. Eĉ unu el ĉi ĉiuj rimedoj ne estis ankoraŭ prov-uzita, neniu ankoraŭ el esperantistoj ekinteresiĝis pri iu ajn el proponitaj „sav-rimedoj“, ĉar neniu volas! Jes! Neniu volas; ĉiu iĝas nur geniulo por eltrovado de amasego da „bon- kaj sav-rimedoj“, sed samtempe al ĉiu mankas pli granda volo, mankas laborfervoro, por siajn, eble bonajn intencojn, ekkomenci age. Kial? Miaopinie estas nur du kaŭzoj; — unua estas tiu, ke tia „eltrovinto“ mem ne kredas je efiko de sia rimedo, kaj dua, ke li mem ne volas komenci aŭ almenaŭ elzorgi por komencigi propran rimedon, kaj per tio montri, ke tiu estas la bona kaj ĝusta. Bedaŭrinde, tio ne estas. Ĉiu nur atendas je iu, kiun aŭskultus kaj obeus lian „saĝan

"konsilon" kaj kiu la tutan laboron, komencinte siapersone, gloron tamen kaj famon efikolan atribuis al nobla rimedeltrovinro. Unuvorte neniu vcllas labori, ĉiu nur parolaĉas, skribaĉas, konsilaĉas kaj tio estas tuta kaŭzo de malboro. Tro multe da krioj, tro multe da avertoj, supermulde da konsiloj, lavango da vokvortoj, sed konsternerne malmultege da agoj. Dormemo, mallaboremo, manko de agvolo sur nia verda kampo, jen estas unuj el ĉefaj ecoj de karaj samideanoj kaj jen ĉiuj kaŭzoj de „Esperanto-agonio“.

Kaj kiel prezentigaas la afero rilate tiel nomitajn „vera'n esp-istojn“? Respondo la sama: tiuj ankaŭ ĝemas, ploras, plendas unu al alia, ke Esperanto-movado tiel malrapidege disvastiĝetas, ke 50 aŭ 60 novaj adeptoj nenion signifas kontraŭ milionoj da neesperantigitaj homamasegoj de l' mondpopolaro, do rilate tion, kio pro ĉi ĉio rezultas, estas jam nenio aspero pri la savo por Esperanto, kiu simile al Volapük, Apolema k. a. jam antaŭe destinita estas por perejo. Do kion fari? Kion agi? Kiel procedi? Respondo ĉiam la sama: — konsili kiel kontraŭstari malbonon! Dissendadi per gazetoj detalajn priskribojn de l' savmanieroj, de l' savrimedoj... kaj pacience atendi ĝis kiam ĉi enkondukos ilin en la vivon, de nia movado. Kaj kia estas finfine rezulto? Nenio, komplete nenio, kiu eĉ troe priatestas la aktivajn agadon de niaj samideanoj, laborantaj en „sankta fervoro“ por bono de „Interna Ideo“ kaj venko de l' Verda Stelo.

Observante ĉi ĉion el unu vidpunkto mi povos doni nur tian „konsilon“: Samideanoj! Iom da pacienco kaj spirita ekvil'bro! Lasu jam enpace viajn saĝajn konsilojn kaj rimedojn, ĉesu jam luĉadi je senfina verkado de artikoloj, kiuj viaopinie estas la enkorpiĝo de vera saĝeco kaj sola „rimedo“ de l' savo por „agonianta“ Granda Ideo de nia Mastro, sed armigiĝinte je pacienco, plenu viajn dezertajn korojn per kredo kaj konvinko pri venko de nia movado. Anstataŭ plendadi, malesperi kaj senfine konsiladi, ekpensu pli bone pri neprege bezona laborkomenco! Sed kion ni faru? -- unu el vi demandas, (prave!) kaj mi al tia demandanto donas jenan respondon: — faru ĉion, kion nur vi opinias kaj konsideras bona kaj utila por nia movado! Kion ajn, sed faru, anstataŭ vane krii kaj memoru, ke pli bone estas malmulte agi, ol multegon vane paroli. Ĉesu jam konsiladi al aliaj, kion ili faru, sed ekkomencu tiun faradon mem, kaj dum via

konsilo estas bona, dum rezultoj de via agado estos kontentigaj kaj utilaj, tiam certe ĉiuj akceptos, sed antaŭ ĉio vi, kara konsilanto, nepre devas sendormemiĝi mem kaj forskui de vi vian maldiligentemon. Antaŭ ĉio vi devas nepre mem montri al ni, ke vi, vere efike laboras por nia movado.

Laborante, estu pacienca kaj atendu kun kredo, ke kvankam malrapide, sed ĉiam konstante proksimiĝas la gravaj momentoj de la nova esperantisma epoko, en kiu ni, esperantistoj, ĉesos jam serĉi tene novajn anojn por unu el plej n'blaj kaj altaj ideoj de l' homaro, sed multaj, multaj tiuj, kiuj nin moke priridadas, serĉados nin mem, ĉar ili ekkomprenos ke nia aspiro al grava celo de tuta pacifisma homarparto, estas same por ili ankaŭ treege bezoniga. Mi forte kredas, ke jam proksimiĝas la momento de l' venko, sed por ĝisfine persisti, oni devas havi iom pli multe da kredo, kompare al tiu, kiun ni havas nun. Ni penu konvinkadi nin, ke nur laboro, laboro ofte oferema, laboro iafaje eĉ tre malfacila, pli — malpli frue alportos al ni tion, je kies veno ni jam ĉesas kredi kaj kion delonge jam pridubis. Kaj niaj „saĝaj konsiloj“? Niajn „saĝajn konsilojn“ ĉiu lasu nur al si, ĉar ili estas tute senbezonaĵoj por bono de nia movado, kiu same sen similaj saĝaĵoj iras ĝustan vojon. Do nenio malbona nenio danĝera minacas nune al nia movado? -- ni jam aŭdas demandon -- kaj mi konvinke respondas: -- Nenio! Tro forta estas nun nia movado, ke io aŭ iu povu ĝin malestigi kaj nenigi, kaj ĉi ĉio, kio laŭ nia konsidero estas malbonaĵo en nia movado, ĉi ĉio estas nur necesa periodaĵo kaj pasotaĵo, kiu neniel povas malutili al nia afero. Ni kredis, ke tiuj „danĝeraĵoj“ forpasos mem, sen nia „ursa helpo“. Ni ekvolu kompreni, ke tion, kio estas la sekvo de l' estinta misagado sur verda kampo, tion kio ŝajnas esti al ni malbono pro iamaj misfaradoj, tion ĉion niaj „ĝeniaj“ fortstreĉoj de menso neniom estos povantaj aliigi kaj glatigi malĝustaĵojn. Do, anstataŭ konsili, ni laboru, anstataŭ malesperi — kredis kaj aspiro obstine al Granda Celo, kiu pli aŭ malpli frue estos de ni atingita. La ĉefaĵo tamen estas nur jeno... ke kaŭzojn de malbonaĵoj ni serĉu (kaj ni certe trovos) nur en ni mem.

Matwiejczuk Eugenjusz

(Szczakowa)

SUR POSTKARTO.

Karaj Samideanoj! Mi longe, longe dum kelkaj jaroj, meditis pri la kaŭzo de mudesteco de nia ĝenerala esperanta sukcesoj. Jam multaj provaj jaroj feliĉe pasis, ekzameno kun laŭdo farita, sed kie estas praktikaj rezultoj? Ili tute ne ekzistas! Kia estas do la kaŭzo de tiu stranga fakto? Ŝajne mi trovis ĝin kaj se s-ro Redaktanto permesus, mi sciigos vin, karaj samideanoj. Kaŭzo kuŝas en stato de la kompleta memkontenteco, kiu reĝas en nia esperantista mondo. Vere ni havas belsonan, perfektan lingvon, altajn instituciojn, enhavriĉajn ĵurnalojn, oferemajn eminentulojn kun recesa por idolanoj „familio“ en mezo, cetere vicajn da konfesantoj — malgrandan popolon esperantistan. Bedaŭrinde tiu ĉi popolo estas tute paca kaj memkontenta. Tute fremda kaj eĉ ekstera por ĝia konscio, prakti-

ka agado okazas tre malofte kaj nur por la „gloro“ en esperantista mondo, legu — por la artikoloj en esperantaj ĵurnaloj. (La lasta frazo ne estas komprenebla aŭ — nur tre malfacile. — La Red.) En tiu ĉi stato popolo dum tiom da jaroj estas plene disvolviĝinta kaj nenion novan oni povas tie atendi. Verdire tiu ĉi popolo devas nomiĝi nur „Esperantistoj“. Ĉu ekzistas iu rimedo? Povas esti, ke iam oni trovos ĝin granda, plensukcesa, mi nur povas proponi enkonduki en nian aferon plenan sennomulon de ĉiuj agantaj kaj skribantaj pri agoj kaj lingvdemandoj personoj. Faru ĉiam tiel, kiel komence faris Majstro. Bedaŭrinde iu ŝanĝis tiam opinion de tiu plej modesta homo kaj tiu ŝanĝo multe malhelpis Esperanton.

Sennomulo esperanta.

ANTAŬ LA TUTPOLLANDA

Mi kutimis lasttempe esplori la numerojn de „Pola Esp.“ el lingva vidpunkto. Tamen la tri unuajn de 1936 mi escepte trarigardis el vidpunkto tute alia. Ĉiujfoje mi turnis mian atenton al la movado, lasante por alia okazo la lingvajn konsiderojn.

Tre prave skribis Suvalkano kaj Schuster, ke ĉiuj nur plendas kaj lamentas la krizon, neniuj kun fido je la estonteco — eklaboras por ŝanĝi la situacion. Do ili vokas: ek' al la laboro! Mi resonigas tiun vokon: lasu la vian ĝemadon, eklaboru!

La Pentekosta Tutpollanda akceptu mian jenan proponon:

Ĉar ĝis la Jubilea Kongreso Varsovia 1937 restas nur ĵam pli ol unu jaro, sekve laborplano du- aŭ trijara jam ne estas projektebla — mi projektis ĝin al la ekzekutiva komitato de PED. en la pasinta jaro — ni povas nun fari ion alian:

La Tutpollanda decidos premion so-

lene ĉe la Jubilea kongreso enmanigotan al tiu pollanda grupo esperantista kaj al tiu ĝia ĉefa aginto, kiu ĝis la Jubilea kongreso estos plej bone kaj efike laborinta por Esperanto.

La kriterio de la efikeco estas simpla kaj okulfrapa: la premion ricevas tiu grupo, kiu venigos al la Jubilea Kongreso en Varsovio la plej grandan nombron da kongresanoj. Devas esti konsiderataj la nombro de la urba (urbeta) loĝantaro, la distanco de la urbo (urbeto) ĝis Warszawa k. s. Ekz. Łódź devus alporti al la kongreso ĉ. 10-oble pli multe da kongresanoj ol Lwów, ĉar Łódź estas ĉ. 2-oble pli granda kaj ĉ. 5-oble pli proksima.

Detalajn normojn de taksado fiksu la Pentekosta Kongreso en Kraków.

Kiel supre dirite mi lasas lingvajn problemojn por alia tempo; la nuna devas esti streĉe dediĉata al la sola problemoj: kiel progresigi nian movadon antaŭ la 50-jara jubileo de Esperanto.

Dr. L. Dreher.

MIECZYŚLAW OBARSKI.

Ĉefredaktoro de la Pola Agentejo Telegrafa (PAT).

La nova organizo en la transsendado de komunikoj de la PAT-centrejo en Varsovio al la provinca gazetaro.

La novembra numero de „Prasa“, la gazet-organo de la eldonista sindikato en Varsovio, publikigis la ĉi-suban artikolon de la Ĉefredaktoro de PAT, s-ro,

Mieczysław Obarski.

La novaj aranĝoj de la PAT., certe estos interesaj por la legantaro de „Pola Esperantisto“, tiom pli, ke PAT., la

oficiala pola agentejo ofte dissendas al la pola gazetaro ankaŭ komunikojn pri la esperanto-movado*).

Antaŭ la artikolo de redaktoro Obariski mi prezentos en kelkaj linioj mallongan skizon pri PAT, kiu liveras materialon al la tuta pola gazetaro, kaj kiu kunlaboras kun similaj institucioj en la tuta mondo.

PAT, estis fondita de kelkaj ĵurnalistoj, en novembro 1918, en la momento, kiam la okupintoj de Polujo forlasis nian landon. Unu monaton poste, la pola registaro deklaris la Polan Agentejon Telegrafan, kiel oficialan registaran agentejon. Krom la interŝanĝo de telegramoj kun preskaŭ ĉiuj gazet-agentejoj en la tuta mondo, PAT, havas siajn konstantajn korespondantojn en ĉiuj ĉefurboj de la mondo, kiuj per telegrafo kaj telefono, komunikas tuj al Varsovio pri ĉiuj pli gravaj okazintaĵoj. PAT, estas nun aŭtonomia, ŝtata entrepreno; ĝi konsistas el multaj fakoj eldonas multegon da diversaj bultenoj, kiel: ĝenerala, politika, ekonomia, kulturo-artista (ĝuste en la lasta aperas la notajoj pri esperanto), filma, ilustra, k. a. Krom tiuj konstantaj bultenoj, kiuj atingas ĉiutage multajn centojn da folioj, eldonas PAT, ankaŭ kelkajn periodaĵojn, kiel „Novajoj pri la haveno en Gdynia“, katalogoj pri la pola kaj eksterlanda gazetararo, k. s. Trifoje ĉiutage per radiotelegrafa vojo, speciala servo s. t. „POLPAT“, priservas multajn agentejojn en ĉiuj kontinentoj, informante pri la atentindaj okazintaĵoj en Polujo. — HENRYK GIELB.

La dissendado de komunikoj de la centrejo de PAT, en Varsovio, al la provinca gazetaro, ĉiam forte okupis la direkcion de PAT.

Kiam la dissendado de komunikoj al la varsovia gazetaro estis tute facila, oni havis multajn malhelpaĵojn en la havigo de tiu materialo al la provinco, sekve, la provincaj redakcioj ricevadis la samajn

*) S-ro Redaktoro Antoni Pisarski-Woydakowski (Warszawa, ul. Królewska 5, PAT, Skrytka pocztowa 408) estas nia samideano kaj zorgas pri tio, ke diversaj priesperantaj komunikoj aperadu en bultenoj de PAT. Bonvolu sendadi al li gravajn komunikojn pri la Esp.-movado, gazetojn kaj aliajn eldonaĵojn. Ci tie ni kore dankas al la estiminda redaktoro de PAT pro lia tre valora agado.

La red. de P. E.

komunikojn kun multa malfruiĝo, kompare al la redakcioj en Varsovio.

Tio kaŭzis oftajn plendojn de la provincaj eldonejoj, kion oni tamen ne povis plibonigi, ĉar la teknikaj ligiloj en Polujo — telefono, telegrafo kaj radio — ne povis estis plene uzitaj por la SPECIALAJ bezonoj de l' gazetaro, postulanta la plej eblan rapidecon.

Nur la eltrovo de bonegaj aparatoj telegrafaj, tiel nomataj, skribiloj je distanco, aŭ malproksimskribiloj, kaj la konstruo de novaj subteraj elektro-kabloj, dum la lastaj 3 jaroj, kreis novajn teknikajn eblecojn, kiujn oni povis apliki al la specialaj bezonoj de la gazetara informaservo.

Dank' al ĉi ĉio, same kiel dank' al la favoro de l' Ministerio por Poŝto kaj Telegrafo, ĉiam montrita al PAT, kaj al la bezonoj de la gazetaro, — la Direkcio de PAT, sukcesis organizi la transsendadon de sciigoj al la provinca gazetaro en la plej bona maniero, kiun nur permesas la nuntempa komunikilaro.

La informoservo de PAT, organizita en la jaro 1935, atingis kiel eble plej altan nivelon, kio trovis plenan rekonon kaj aprobon ĉe la tutlanda pola gazetararo.

La novaj malproksim-skribiloj estis aplikitaj en PAT, en la jaro 1932. Fine de la jaro 1933, la Ĉefdirektoro de PAT, Ministro Konrad Libicki, aprobis ĝeneralan planon por plibonigi la ligilojn de la PAT-centrejo en Varsovio kun la provinca gazetaro.

La realigo de tiu plano daŭris dum la jaro 1934/35. PAT, luo-prenis de la Ministerio por Poŝto kaj Telegrafo specialajn, senperajn elektro-kablojn, kiuj kunligas la Pat-centrejon en Varsovo kun ĝiaj ĉiuj filioj tra la tuta lando. Tiuj kabloj estas disponigitaj al PAT, dum 24 horoj sen interrompo. Je tiuj kabloj estas instalitaj la menciitaj malproksimskribiloj, priservitaj de la PAT-centrejo en Varsovio. Samajn malproksimskribilojn de PAT, aranĝis en siaj redakcioj, kelkaj pli gravaj taggazetoj en Varsovio.

Ĉiuj tiuj malproksimskribiloj-akceptiloj estas priservataj de unu aparato instalita en la PAT-centrejo. Ĝi sendas 430 literojn — ĉirkaŭ 50 vortojn dum unu minuto. La sciigo notata en la centrejo en Varsovio estas samtempe skribata de la malproksimskribiloj en kelkaj varsoviaj redakcioj kaj en ĉiuj filioj de PAT, tra la tuta lando.

En la provinco, la akcepto-aparato presas la akceptitan tekston per tuĉo he-

ktografa, kaj tiu skribajo tuj estas multo-bligata per hektografo en bezona nombro da ekzempleroj, kiuj estas dissendataj al la redakcioj, aŭ prenita de redakcio-knaboj. Post kelkaj minutoj, la komuniko kuŝas sur la redaktora tablo **samtempe** en Varsovio kaj en la tuta lando. La grandan utilon de la novaj aranĝoj oni povas kompreni, komparante la nunan staton kun la antaŭa. Ĝis nun, la telefonogramoj de PAT, estis havigataj al la filioj per telefono. La dejora redaktoro diktis la telefonogramon al stenografisto, tiu poste maŝinskribis la stenogramon kaj la maŝinskribajo multobligita estis sendata al la redakcioj. Se ni konsideras, ke maŝinskribi stenogramon daŭras trioble pli multe ol ĝin dikti, ni povas kalkuli, post kioma tempo la komuniko estis veninta en la provincan redakcion.

Ni prenu serion da telegramoj, kies diktado daŭris $\frac{1}{2}$ horon, maŝinskribi tiujn telegramojn necesis $1\frac{1}{2}$ da horo. Duono de la materialo estis havigita al la reda-

kcio kun pli ol unu-hora malfruigo, kaj la resto kun pli ol duhora malfruigo. Oni konprenas bone, kion signifas duhora malfruigo por redakcio, kiu devas fermi la numeron kaj volas doni en ĝi kiel eble plej multan materialon aktualan, aŭ por redakcio, kiu havas difinitan horon, en kiu aperas la gazeto, — aŭ fine pro tio, ke la nokta laboro en la presejoj estas pli bone pagata.

Nun, dank' al la enkonduko de la novaj aparatoj la redakcioj en la tuta lando ricevas la materialon **samtempe** kun la varsoviaj redakcioj, en tempo tiom rapida, kiel nur permesas la redakcia laboro en PAT.

Lau la propraj spertoj same kiel lau la opinioj de specialistoj en la kunligotekniko, oni povas aserti, ke la priservorganizado de la Pola Agentejo Telegrama al la provinca gazetaro en la tuta lando fin-aranĝita en la jaro 1935, estas perfekta, simila kiel en aliaj plej grandaj telegrafo-agentejoj en Eŭropo.

Tradukis: Henryk Giełb.

Stranga striko antaŭ 2.200 jaroj.

La roma historiisto Livius rakontas en la IX-a libro de siaj analoj amuzantaj historieton pri flutludistoj plenumantaj sian oficon lau roma rito ĉe religiaj solenoj kaj oferdonado, kiujn ili antaŭsignalis, ricevante por tio vivnutraĵon kiel salajron.

Jen la raporto de Livius (IX, ĉap. 30):

El la sama jaro (337 a. K.) mi povus preterlasi aferon tro malgrandan por rakonto, se ĝi ne ŝajnus concerni la religian vivon. La flutludistoj koleriĝintaj, ke la novaj cenzoroj rifuzis al ili la nutradon ĉe la templo de Jupitero, kio estis antikva tradicio, foriris are en (la proksiman urbeton) Tibur kaj estis neniu en la urbo, kiu povus flutsignali la oferadon. La religia timo pro tiu akcidento okupis la senaton, kiu sendis al Tibur legacion penontan revenigi Roman la flutistojn. La Tiburanoj konsente tion promesinte ordonvenigis ilin unue en la urboficejon kaj persvadis al ili reveni Roman; kiam tiuj ne volis inkliniĝi, ili

aplikis al tiuj rimedon tute ne fremdan al sia karaktero.

Solenan tagon unuj invitas la aliajn ŝajnigante, ke ili deziras aldoni brilon al la festgalo per flutludo kaj ebriiginte per vino (kion simila speco da homoj preskaŭ avidas,) dormigas ilin kaj kvietigitajn tiamaniere per dormo enŝlosas en kaĝoveturilojn kaj transportas Roman.

Tiuj ĉi rimarkis tion ne pli frue, ol ĝis kiam la kaĝoj estis restigitaj sur la ĉefplaco kaj ilin, havantajn drinkhaŝon en la kapo, surprizis la suno. Tiam fariĝis amasa kurkunveno de loĝantaro kaj ricevinte konsenton pri restado oni koncedis, ke la flutistoj ĉiujare dum tri tagoj vagpaŝadu en kostumoj tra la urbo, kantante kaj diboĉante, kio nur iĝis festa soleno, kaj restituis al la flutistoj la rajton de nutrado en la templo.

Wejherowo, en marto 1936.

Józef Orzech

UWAGA!

Wszelkie wpłaty abonamentu miesięcznika „Pola Esperantisto” skutecznie można na konto PKO Nr. 406.660 lub **przekazać rozrachunkowym, kartoteka Nr. 29.** co zaszczędzi wpłacającym koszty przesyłki.

NI TRE AFABLE PETAS NIAJN ABONANTOJN, SULDANTAJN ANKORAŬ LA ABONON POR J. 1935, PAGI LA SULDON JE NIA KONTO PKO No 406.660.

Zawiadamiamy, iz „Ondo de Daŭgava” nie będzie wydawane w roku bieżącym.

VII. POLLANDA KONGRESO DE ESPERANTO.

Adreso: P.E.D., Kraków, ul. Lubicz 34.
Kotizo: zł. 4.—, por familianoj, studentoj zł. 2.—, por senlaboruloj kaj blinduloj senpage. Konto P.K.O. Nr. 411.404 (Delegacja Esperantystów w Polsce).

Fervojarabaton prizorgos P.E.D.

Blindulkaso: por helpi al blinduloj multenombbran partoprenon estas daŭre akceptataj mondonacoj.

Loĝejoj: pro multnombra vizitado de Kraków en tiuj ĉi tagoj estas necesa frua mendado.

Ekzamenoj okazos la 31. V.

Organiza Komitato.

Samtempe kun la Kongreso okazos en la tagoj de 31. V. — 1. VI.

ĜENERALA KUNVENO DE P. E. D.

En ĝi rajtas partopreni la aliĝintaj grupoj per siaj rajtigataj reprezentantoj. Ĉiu reprezentanto devas posedi skriban rajtigon, en kiu estu citita nombro de la membroj. Ni atentigas, ke laŭ art. 10 § 2

membroj, kiuj ne pagis la kotizen, ne rajtas voĉdoni.

Tagordo: 1. Rapo toj, 2. Decido pri la enskribpago kaj kotizo 3. Fikso de la sekvarta Ĝ. K., 4. Elektioj, 5. Demandoj kaj proponoj. Proponoj pri la tagordo devas esti senditaj 2 monatojn antaŭ la Ĝ. K.

Art. 26. § 1. La Ĝ. K. estas decidopova se la ĉeestantoj rajtigataj al voĉdono reprezentas minimume 1/4 da ĉiuj voĉoj, per kiuj disponas ĉiuj membroj de P.E.D. kune.

§ 2. Se la Ĝ. K. ne okazus pro manko de la nombro necesa laŭ § 1, devas la Estraro en du sekvantaj semajnoj kunvoki denove la Ĝ. K., dum kiu la decidoj estas alprenotaj sendepende de la nombro de reprezentitaj voĉoj. Tiun ĉi novan Ĝ. K. ne koncernas normoj de art. 21 §§ 1 kaj 2 art. 25 § 3 alineo 1.

Estraro de P. E. D.

DR. LEOPOLD DREHER

PLENA GRAMATIKO DE ESPERANTO

verkita de K. Kalocsay kaj G. Waringhien. Eld. de Literatura Mondo, Budapeŝto 372 paĝoj.

Tiri monatojn mi legis la libron. Malgraŭ, ke mi ne uzas plu vortaron, legante esperantajojn...

Ja estas verkego. Kaj ne bele'ristika, sed instiua, eĉ: instruplena.

Kompreneble, kiam neesperantisto vidas ĝin, li (aŭ ŝi) fortimiĝas: „kie do estas tiu laŭte reklamata facileco de Esperanto?!”

Sed jam sufiĉe. Ni estas ja inter ni ne bezonantaj konvinki unuj aliajn, nek malkonvinki. Ni trarigardu la libron, kiel oni trarigardas ĉiun alian gramatikajon, kaj ni kontrolu ĝian ĝustecon.

Tri monatojn mi legis la libron. Kaj tamen ne pli ol la kelkajn sekvantajn mi trovis dubindaĵojn:

La ĉefa koncernas la vortfaradan sistemon. Mi ne nur dubas, sed eĉ estas certa, ke el cent legantoj naŭdek aŭ ne komprenas ĵenan diraĵon, trovatan sur p. 38 § 20: ĉiam laŭ analizo E ĵiĝas ino, ulo, eco. Nu, ĉar kiel ekzemploj de analizo E estas montritaj: membro-abonanto, tajlor-majstro kaj scienculpedago, kiuj signifas, ke temas pri membro, kiu estas abonanto, tajloro, kiu estas maŝtisto; scienculo, kiu estas pedagogo-

go, sekvas, ke ekz. stratulo estas strato kiu estas ulo, ĉu ne?

Laŭ Kalocsay jes, sed laŭ la simpla prudento de la „homo sur la strato”, ne!

Sed kion mi ĵus skribis, komprenas nur tiu, kiu jam konas la t. n. „vortefikon” de la aŭtoroj de la libro. Pri ulo speciale, pli bone komprenos min Kalocsay mem, kiam mi mencias, ke tute nebezone li faris sufiĉe grava la escepteton de Zamenhof pri „mia karo, mia belo”, escepteto solsole poezia kaj vere — escepto. Li ja citas inter la ekzemploj de § 57: Mia belo estis juna dano, por montri kiel belo fariĝas persono.

En § 25 ne estas (aŭ ne sufiĉe estas) konsiderita la predikativa efiko de verba ĉefelemanto post adjektiva flankelemanto, ekz. bontrovi, ruĝpentri, glatrazi, kulpjuĝi. Komp. § 431.

Anstataŭe, tute malĝuste estas ĝeneraligita la predikativa efiko de la verba ĉefelemanto: laŭ Kalocsay **disiri** estas iri **disaj**, **kunveni** estas **veni** kunaj, **kunpremi** estas **premi** kuna; laŭ mi: iri **disen**, veni **kunen**, premi **kune(n)** aŭ **kuna(j)** (jes, ankaŭ!).

Ne devas esti ensistemiĝala **bonveni**,

kiun mi konsideras fremda, neesperanta kummetajo, almenaŭ koncerne ĝian sencon.

Plenŝtopi ŝajnas pli respondi al ŝtopi plene ol ŝtopi plena, kvankam ekzistas en la praktiko nenia diferenco.

Sur p. 45 necesus diferencigi inter morgaŭ kaj morgaŭe. Temas pri tio, ke se enradikiĝus *morge* (kun hodie. hiere, apene ktp.), for estus la utila distingo de *morgaŭ* kaj *morgaŭe* (*morgee*?).

Skribante pri tiaj vortoj kiaj estas *trimasto*, *triangulo* § 41) la aŭtoroj konfesas, ke formuli ĝin laŭ ĝenerala de ĝi alprenita formulo ŝajnas iom komplike. Tiajn vortojn oni sentas iel „strecitaj“.

Laŭ mi, multaj el la formuloj kreitaj en la libro ŝajnas iel „strecitaj“, ekz. nur por nepre ŝtopi ĝin en la formulon, oni citis kiel ekzemplon; *plenplena* = plena je pleno. Kion signifas tiaĵo? Ĉu ne pli ĝuste estus diri, ke *plenplena* konsistas el la prefiksiĝinta *plen-* (=plene) plus la radiko *plena*. Komparu, kion mi diris pri *plenŝtopi*.

Er. § 49 pretere estas diskutata la problemo de *-ebl-* en la esprimoj *reveneblaj* kaj *venkebleco*. Tute prave la aŭtoroj diras, ke ĉar *reven'* estas ne-transitiva, *reveneblaj* estas komprenata kiel *reven-eblaj* t. e. *eblaj reveni*, *dume venk'* estas transitiva, tial *venkebleco* = ebleco esti *venkata*. En la praktiko tiam klarigo montriĝos verŝajne senefika: ja, kiu akre dismetas en parolado *venk'* kaj *ebleco*, tiu povas facile efiki, ke la aŭskultantoj komprenos lian diradon: ebleco de *venkado*...

Ĉe § 54 mankas klarigo pri la diferenco inter amuzajo kaj amuzilo, armajo kaj armilo, legitimajo kaj legitimilo, ŝtopajo kaj ŝtopilo ktp. Dum oni rajtas intermikse (aŭ preskaŭ intermikse) uzi ŝtopajo kaj ŝtopilo, legitimajo kaj legitimilo, ne estas tiel pri ilustraĵoj kaj ilustrilo, kiun lastan mi komprenas kiel ian objekton uzatan por ilustrii. Komp. fotografaĵo-fotografilo. Ankaŭ citaĵo ne estas senhezite komprenebla kiel io, kio citas aŭ per kio oni citas. Mi preferus klasi ĝin sub e): objekto de cito, io kion oni citas.

Mi ne konsentas kun § 60 punkto 3-a, laŭ kiu „post adjektivaj radikoj ejo funkcias substantive, malliberejo: ejo de mallibero; densejo: ejo de denso; vastejo: ejo de vasto; malĉastejo: ejo de malĉasto“ ktp. Laŭ mi, tiuj adjektivoj unue verbiĝas: malĉastejo pli memorigas lokon, kie oni malĉastas; malliberejo lokon, kie oni malliberigas. Sed eble mi eraras. Ejo post adjektivo estas ja tiel malofta!

En § 69 la aŭtoroj forgesas, ke *-ujo* ne „ofte“, sed ĉiam havas pluraligan efikon. Alie ekz. *cigaruj*o povus signifi: ujo de cigaro. Al pluralaĵoj apartenas ankaŭ salo, akvo, pipro, inko kaj aliaj aĵoj troveblaj en la naturo en kvanto nelimita, tial *salujo* ne estas escepto. Simile *Polujo* entenas plurajn *Polojn* kaj *pirujo* plurajn *pirojn*. Kontraŭe *-ingo* entenas nur unu objekton.

Ĉe § 73 valorus mencii, ke *falebla*, kvankam malfacile imagebla, estas tamen tute bona ekz. en *surfalebla*, ekz. multaj vojaĝantoj estas surfareblaj laŭ la opinio de rabistoj. *Surfalebla* = atakebla.

Mi konsentas kun Butler (v. *British Esperantist* febr. 1936), ke *konfuza konduto* pli similas al konfuzanta konduto ol konfuziga konduto. Eble erarigis la aŭtorojn la kelklingva „konfus“. Ankaŭ ĉagrena koro devus limiĝi al la poezio (§ 83 punkto 3-a).

Samloke (sub V) ni trovas ĉesita, kiun mi trovas erara. Mi dubas ankau, ĉu *enveneturiĝi* povas vere anstataŭi la pli longan *enveneturil-igi*.

Samtie sub VI.: inter *kunamatigi* kaj *dissekiĝi* mi ne vidas multe da analoĝeco.

La divido de la t. n. prefikloidoj ŝajnas iom arbitra (§ 88).

Estas ia eraro en la aserto de § 124, ke seni povus anstataŭi malhavi kaj ambaŭ montrus, ke ne nur oni ne havas ion, sed eĉ sentas dolore tiun mankon. Laŭ mi nek seni, nek malhavi povas esprimi tiun senton, sed estas simple konsataĵoj pri manko.

Laŭ § 209 multo da (kelko da) „ne enradikiĝis“. Kial ne? Kontraŭe.

La esprimo *entjera nombro*, ĉu ĝi estas necesa, anst. *tuta nombro* (p. 177)?

La plej lerte (§ 220), laŭ Zamenhof, estas tamen sensenca, malgraŭ ke Z. ĝin uzadis laŭfrance, ĉar franco diferencigas superlativon de komperativo per aldono de la artikolo (le, la), sed Esperanto tion ne bezonas. Mi miras, ke la kleraj aŭtoroj ne korektis tion, kvankam ili ne hezitis malaprobi tiom da aliaj Zamenhofaĵoj.

Oni ne rajtas konsili senrezerve (§ 259): Teraĥ prenis sian filon Lot, filo de Haram, anst. filon de Haram. Komparu: „mi trovis la reĝon Karlo, bela junulo“. Ĉu ne pli klara estus: *belan junulon*, por ne pensigi: mi trovis, ke la reĝo Karlo estas bela junulo.

Kial (§ 273) nur post *ema*, *kapabla*, *preta* oni povas uzi infinitivon, ne an-

kaj post **fiera, kontenta, kompetenta, libera, singardema, certa?**

Ne sole la aŭtoroj, sed ankaŭ multaj eminentaj samideanoj uzas: **preferi ion al io**. Mi preferas — **preferi ion ol ion**, ĉar la senco de **preferi** estas **ŝati pli ol** (paĝo 261).

P. 263: **arogi al si fari**., Kion signifas **arogi** sen: al si, se nur: **arogi al si estas ebla?**

Oni povas dubi ĉu efektive deposed 30 jaroj — de la fino de 30-jara daŭro (§ 322).

Ĉe § 330 mankas klarigo pri metafora signifo de kovrita de neĝo, alia ol kovrita per neĝo.

P. 287: Estas neklare, kion celas la proponita ajne — **ajne**, ofte ja sufiĉas ĉu — ĉu, ekz.: vi povas nun ĉu legi ĉu promeni. Tial la propono ne akceptiĝos verŝajne.

Mankas la esprimo **aliflanke, aliparte**. Buller rimarkigis, ke por angla esperantisto mi sendos la artikolon **ĝis dimanĉo** (§ 323) sonas kiel: mi sendados de nun kaj finos sendi nur dimanĉe. Vere interesa rimarkigo, kiu pravas ke en lingvo internacia oni devas zorge eviti dusencaĵojn.

Li ankaŭ turnis la atenton de la aŭtoro al la necerteco de la senco de **certa** (195, 213) disvastigata de la aŭtoroj, ĉar kion povas ekz. signifi: li havas certan salajron? certigitan? ian? Do kian?!

Mi citis faskon da problemoj, pri kiuj oni povas diskuti, sed la leganto, kiu konsideros la abundegecon de la materialo tralaborita de la aŭtoroj en la Gramatiko, facile konscios, ke da interesaj problemoj li trovos tie ne cent — sed miloble pli multe. Se mi volus menciigi ankoraŭ aliajn, mia artikolo fariĝus tro longa. Sed mi rezervas al mi la ŝancon ankoraŭ reveni al la libro kaj iom daŭrigi diskutadon kun la aŭtoroj de Plena Gramatiko de Esperanto pri aliaj problemoj tuŝitaj en la verko.

Intertempe, mi konsilas al ĉiu serioza esperantisto havigi al si la **libron**. La detalega indekso troviĝanta ĉe la fino, servas facile kiel gvidilo al serĉanto: ĉion dubeban la alfabeto listo tuj troviĝas.

ALIAJ RECENZOJ.

Kudlago, la malgranda eskimo. De N. van Hichtum. El la holanda lingvo tradukis S. D. Mannoury. Eld. Soc. Esperanto, Stockholm. 40 paĝ. Prezo 0:75 sved. kr.

Jen libreto por novuloj kaj junuloj, kiun ili kun ĝojo kaj utilo legos. La simpla, reala

rakonto pri la simpatia eskimo bubo Kudlago vekos tian simpatian por li kaj lia popolo. La leganto ekscias multon pri la vivo kaj moroj de la eskimoj, ni vidas kiel Kudlago ĉasas fokojn kaj ursojn, kiel li kaj lia patro konstruas boton kaj sledon, kiel ili batalas kontraŭ neĝo kaj glacio, frosto kaj ŝtormo, sed ankaŭ kiel ili kun siaj najbaroj ĝojas kaj festas.

Tamen — brile la verkisto pentras la amon, kiun havas la eskimoj al sia, laŭ nia opinio malagrabla, lando. Kudlago ne volas forlasi ĝin por veturo al pli sudaj landoj: ĉar li ne volas malhavi la ĝojon, kiun donas al li ĉasado, aŭ la frandadojn, kiuj reprezentas la grasojn de ĵus kaptita foko.

La lingvaĵo estas glata, kaj oni plene povas rekomendi la libron al komencantoj kiel ankaŭ al pli lertaj esperantistoj, kiuj deziras sin distri per legado de interesa rakonto.

La kovrililo prezentas tutpaĝan originalan bildon de la malgranda Kudlago kaptanta fiŝojn.

Vortaro Portugallingva-Esperanta. Eldonita de Lingva Komisiono de Esperanto. Rio de Janeiro 1936.

Tri bravaj senlacaj samideanoj, miaj neforgeseblaj amikoj el la lando de floroj kaj suno Brazilo: A. Couto Fernandes, Carlos Domingues, L. Porto Carreiro Neto eldonis la verkon, kiu sendube travivos kelkajn homajn vivojn sen iu ajn ŝanĝo.

La verko mem estas fundamente prilaborita, bazita sur la plej konataj lingvaj verkaĵoj, inter ili de Majstro Zamenhof mem kaj aliaj lingvistikaj verkaĵoj, la verko, kiu ĉerpis vortojn el 19 diversaj vortaroj, meritas specialan atenton de ĉiuj, kiuj komprenas valoron de la nova lingvo.

Post unu jaro ni festos la jubileon de Esperanto: antaŭ 50 jaroj aperis la unua modesta verketo de Ludoviko Zamenhof. Nun disvolviĝis jam granda literaturo de la majstra malkovro.

La vortaro ĵus menciita staras inter plej eminentaj fundamentaj verkaĵoj, kiu servos por disvastigi Zamenhofan helpan lingvon en la bela lando de proksima estonto — Brazilo.

Prof. Dr. O. Bujwid.

Rumana Esperantista Societo, Str. Dr. Istrati 10, Bukureŝto, Rumanujo, aranĝas baldaŭ publikan ekspozicion. Taŭga materialo, ĝuste bezonata. Al helpemaj antaŭan dankon kaj promeson pri rekompenco respondo.

SKOLTA ANGULO.

XIV-a Intern. Tendaro de SEL.

Kiel jam anoncite, la nunjara SEL Tendaro okazos Anglujo (18—29. VII), en ĉirkaŭaĵo de Ipswich. La organizantaro faras ĉion, ke la Tendaro estu brila festo de nia movado. Oni jam interilatiĝis kun ĉiu grava nacia skoltasocio, kiu espereble sendos reprezentanton. Detalojn petu de: XIV-a SEL-Tendaro, 54 Constable Road, Ipswich Suffolk-Anglujo. Komitato liveros ankaŭ of. organon „Skolta Bulteno“, (kiu aperas nun en nova vesto) por interesitoj enhavantan precizajn informojn. (Jarabonprezo kun membreco al SEL 2 ŝil. anglaj.)

Skolta Konferenco en Vieno.

En la kadroj de l' Viena Kongreso (8—15. VIII.) versaĵne okazos la kunveno de esp. geskoltoj por tiuj, kiuj ne povos partopreni en nia SEL-Tendaro. La Estraro de SEL invitis sron Emil Mayer el Kraków, ke li gvidu la konferencon. Oni esperas, ke la ĉeestantaro estos sufiĉe multnombra. Jus la fervora „lupidestrino“ Ildikó Pap (hungara SEL-agentino — bone konata de l' Späta-jamboreo forveturis Vienon por prepararangi skoll-konferencon. Inter geskoltoj,

kiuj anoncis partoprenon en la kunveno, estas nia SEL-ĉefagentino Mary C. Groen el Anglujo.

Kunlaboro de skoltoj kun blinduloj.

De la Späta-SEL-konferenco laŭ la plenumo de ĝia rezolucio, la interrilato de Universala Asocio de Blindul-Organizatoj kun SEL estas pli aktiva. En la gazeto „Ligilo por vidantoj“ aperis interesa artikolo de s-ro W. P. Merrick (Anglujo) pri la skoltismo inter la blinduloj. Baldaŭ ni atendas artikolon pri tiu ĉi temo, verkitan de bone konata angla kompetentulo, s-ro R. Robertson. En la nova nro de „Ligilo por vidantoj“ vicprezidanto de UABO s-ro kpt. Jan Silhan (Polujo), priraportis laŭdindan rezolucion de SEL en Späta pri la kunlaboro de skoltoj kun blinduloj.

Skoltinoj varbas.

Dank' al skoltinoj I. Chwiafkowska kaj H. Gryglasówna (partoprenintinoj de Späta-SEL-Tendaro) oni organizis en urbo Łódź esp. kurson, en kiu partoprenas geskoltoj kaj gvidantinoj, kiuj antaŭe ne estis tre favoraj. Laŭdinda laboro!

VENAS PRINTEMPO.

Jam alaŭdetoj-sonoriletoj

En la ĉielo laŭtan faris bruon...

Venas printempo. El urboj kaj urbejoj — tra vojoj kaj stratoj vagadas ĝajaj kaj ĝojplenaj aretoj da ĉiam migranta skolta popolo. Migras malgrandaj, fungoformaj lupuloj kaj maldklongaj rovejoj. Migras kuraĝaj skoltoj kaj mildkoraj, bluokulaj skoltinoj. Granda, migranta popolo.

Vesperigaŝ, Brulas Fajro. Hela, ĝaja fajro, — simbolo de amo, frateco kaj ĝojo. Skoltestro vokas al preĝo. El lipoj flugas alten simplaj, sed varmaj kaj sinceraj vortoj:

Dio, Vi vidas, ke vivon nian tutan ni volas oferi al servo por Vi — kaj por la Nacio. Sanktigu do volon nian kaj benu ĉiun agon, entreprenitan per komuna laboro. Penado de patroj niaj, kiuj en defendo de sendependeco sanĝon elverŝadis, rememorigu al ni, ke verkon per sango ekkomencitan, ni per malfacilaĵoj de ĉiutaga vivo devas finni. Por ni la helpon, por Polujo disvolvon kaj pacon — ni petas Vin, Dio. Amen.

Ne moviĝas jam lipoj, sed eĥoj de la lastaj vortoj longe ankoraŭ flustras inter arbaraj folioj, portante koran varmon kaj purajn sentojn alten, alten ĝis la piedoj de Kreinto — ĝis la steloj — brilan-taj — helaj.

Momenton daŭras silento. Kaj subite — kiel je la signo el ĉiuj brustoj potence kaj forte eksonoras malnova skolta — bela kanto-preĝo:

Ho Di', Sinjoro, N'ia Patr'

En gardo tenu nin,

Korbaton ja de skollfratar'

Tre bone konas Vi.

Car por Vi kaj Patrujo

Ni volas vivi, Di'!

Al skoltaferoj ĉiutage

Servi en harmoni'.

Post nova mallonga silento trumpetistoj donis signon: Iru dormil Miksita kun eĥoj migris trumpetsceno, akompanata de la skollfrataj murmurvoĉoj:

Iras nokt...

Suna or'

De la mont'

de la kamp'

de la mar'

Iris for —
 Dormu vi — !
 Di' kun ni...
 Di' kun ni

Ekregis nokto. Ripozo — sonĝo. Ĉarma, printempa nokto. Trankvile dormas la tendaro en konvinko, ke: Di' kun ni
 Józef Toczyski.

Lwów, marto 1936.

28. UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO.

Wien 8—15 de aŭgusto 1936.

Komuniko Nro 3.

Kotizo ĝis 30 de aprilo: sv. fr. 23.—, por familianoj 14.25, por ĝejnuloj malpli ol 18-jaraj 9.50. Ĝis 30 de junio: sv. fr. 25.50, 16.— kaj 10.80.

Programon provizoran kaj detalojn pri la ekskursoj ankaŭ de tiu „Ira Aŭstrio“, ni prezentos en venonta komuniko.

Karavanon el Polujo organizas P.E.D., kiu prizorgas sekvantajn pasportojn: 1) kolektiva pasporto por 5-taga restado en Wien, veturado (tien kaj ren komun) per III kl. de rapidvagonaro de Zebrzydowice kun vizoj zł. 77.50; 2) pasporto valida 15 tagojn (por partoprenantaj en la ekskurso „Ira Aŭstrio“ post la Kongreso), veturado per III kl. de rapidvagonaro de Zebrzydowice al Wien kaj reen al Zebrzydowice kun vizoj zł. 150.—. 3) pasportojn validajn 30 tagojn, kies posedanto povas laŭdeziro iri Aŭstrion kaj reveni, ne ĝenata de la programo de la suprecititaj vojaĝantoj — prezo kun vizoj (sen veturprezo) zł. 140.—.

Por ricevi pasporton oni bezonas la postulatajn dokumentojn kun la permeso de la starostejo.

P. E. D. klopodos ankaŭ pri fervojrabo en Polujo.

Administrataj kostoj zł. 4.—.

Por orientiĝi ni tre petas ĉiujn dezirontajn veturi Kongreson anonci sin jam nun, sen iu sindevigo! Temas nome pri proksimuma nombro da volontuloj!

Ce demandoj aldonu pmarkon por respondo.

Ludwik Kutscher

Ekzekutiva ano de P.E.D.

RADIO

Polaj radio-stacioj

disaŭdigas la jenan Esperanto-programon: (Dissendos la stacioj de Kraków kaj Warszawa je 22.45 — 23.00 laŭ Mez-Eŭropa Horoj).

14. 4. D-ro P. Kontny: Huculujo (Huculoj estas gento loĝanta en sudorienta angulo de Polujo).

28. 4. S-ino S. Adamowicz: Kongreso de virinoj kun superaj studoj.

19. 5. Dro Jan Gadowski: Akiraĵoj de pola astronomio.

16. 6. Prof. D-ro O. Buiwid: Malfacilaĵoj de rekonstruado de Pola Ŝtato.

Bonvolu nepre aŭskulti ĉi tiu n gravajn prelegojn kaj poste skribi al: Polskie Radio, Warszawa, Polujo, — por ke la radio-estraro konstatu la daŭrantan intereson por la Esperantaj dissendoj kaj siavice daŭrigu tiujn dissendojn! Al vi la skribado de letero aŭ poŝtkarto kostas nur iom da klopodo kaj kelkajn centimojn por aŭfranko, sed por nia afero la radio-dissendoj havas eminentan signifon.

Esperanto faras gravajn paŝojn sur la radio-kampo kaj ĉiutage okazas pluraj elsendoj per aŭ por Esperanto (eĉ 9 kelkfoje).

Sed ĝis nun ne estis grava gazeto esperantista radiista. Ekzistis diversaj cirkuleroj kaj la multobligita Internacia O. S. Bulteno. Anoncojn, oni faris ankaŭ en la gazetoj esperantistaj kaj aliaj.

De ĉi tiu monato, Radio-Klubo Esperantista de Francujo eldonas belan gazeton, kiu aperos ĉiumonate, ĉiudusemajne, laŭ la enirontaj abonoj. Ĝin redaktas nia amiko Alglave kaj donante la programojn tag-post-tage ĝi estos tre utila.

Ĝi mankis en Esperantujo, nun ĝi ekzistas kaj deziras vivi kaj plivastigi la sferon de siaj legantoj... tio, ne dependas de ĝi, sed de vi ĉiuj, estimitaj samideanoj. Do, aktive deziru bonan sukceson al la nova Internacia S. O. S. Bulteno sendante viajn abonojn, konigante ĝin inter viaj samgrupanoj. (Jarabono: Francujo kaj landoj aliĝintaj al Interkontinento de Stockholm: 9 fr. fk.; aliaj landoj 12 fr. fk.).

Oni skribos, sendos monon, petos senpagan specimenon al s-ano Alglave Michel, 150, rue Cronte-Voye, à Blanc-Misseron (Nordfrancujo).

La aperigo de tiu gazeto, kiu temas nur pri la esperantaj radio-elsendoj estas fakto, kiu en ĝi mem montras la progreson de nia lingvo sur la radio-kampo.

KIAMANIERE

GAJNI 100 DOLAROJN?

kaj iri al Tendaro en 1937?

La Junulara Komisiono (Tutmonda Ligo por Internacia Amikeco per Eklezioj, Kristana Vivo kaj Laboro, adreso: Gené-

ve, Svislando, 2 Rue de Montchoisy) organizas konkurson por junularo pri temo: „Kristo kaj la universala frateco”. Partopreni povas gejunuloj inter 15 kaj 23 jaroj, sed inter 19 kaj 23 jaroj oni devas pli precize pritrakti, kion faru la eklezioj, recipe la eklezio de la skribanto, por la mondpaco. Premioj 170 dolaroj, 100 dolaroj kaj malpli altaj; entu-

te 118 premioj; disdono je kristnasko 1936. Entute 36 monpremioj kaj 200 honormedaloj. La premioj uzeblaj por eksterlandaj tendaroj kaj volaĝoj, se iu deziras. Inter la lingvoj estas ankaŭ Esperanto, do sendu multajn konkursojn en Esperanto! Pliajn detalojn petu de supra adresoj! Konigu al viaj amikoj!

POLLANDA KRONIKO.

LWOW. — Esperanto-kabaredo. Malĝojaj estas la nunaj tempoj. Malgraŭ fervoro, propagandemo, ni l'ovaj gesamideanoj, vidas ne tute kontentigan ĝis nun rezulton de nia senlaca laboro por la venko de la verda stelo.

Antaŭ nelonge fondiĝis „komitato”, kiu celas — per amuzo, kanto, teatraĵo ekvekigi la intereson de la vasta publiko.

Ni fondis Esperanto-kabaredon, dank'al la lerta, vigla reĝisorado de s-ano s-ro M. Altstock.

Belegaj polaj kantoj, prezentitaj de S-roj **Friedmann kaj Juvels**, ravis la aŭskultantojn. Nia „Primadono”, bela fraŭlino **Edda Bernadiner** brilvoĉe, petolmienne ĉarmis la fervore aŭskultantajn geĝojn.

S-ro **Altstock**, nia reĝisoro amuzis nin per „ebriaĵoj”, **Mgr. B. Berger** kaj **Mgr. N. Herr** prezentis lerte „konferadojn” — pol-esp. lingvajn.

Bonega poresperanta propagando estis la polesperanta skeĉo, verkita de **F-ino Tanjo Steiger** „Miskompreno”, bone ludita de infanoj, kaj „Kurso de Esperanto”, skeĉo polesperanta en kiu partoprenis s-ro **Altstock**, f-ino **Zofja Jürgens** kaj S-ro **Julius Mann**, elvokis senfinajn ridon kaj aplaŭdon.

Surpaŝis la scenejon la konata kunagintino en grandstilaj „Vienaj Vesperoj” s-ano **Minuŝka Mantel**, kiu diversmaskske, diversvoĉe kopiis multajn ĉiajn reprezentantojn, parolantajn Esperante, en sia propra skeĉo „Esperanto antaŭ la mikrofono”. La samideanino fine salutis germanlingve, invitante al „Viena Mondkongreso”.

Daŭrigante la amuzan parton, f-ino **Minuŝka**

Mantel „mortpafis” sin en sia propra skeĉo „Mia Testamento”, danke aplaudita kaj entombigita.

Fine eksonis la adiaŭkantoj, komponitaj de s-ro **Weinstraub**, fortepiane akompanitaj de S-roj **Immerdauer** kaj **Spiegel**. Danke salutitaj, fervore akklamitaj de 200 personoj, ili forlasis sian scenejon. La verda sukceso instigis ilin al pludaŭra ĝaja propagando sub la devizo „la ridanta verda stelo”.

RADOM. La 15-an de marto 1936 j. okazis jara kunveno de Pola Esperantista Klubo en Radom. Jaran agadon de la forkurinta jaro raportis s-ro **Prezidanto Sztec** kaj poste okazis vigla diskuto.

Post la diskuto kaj post raporto estis elektita nova estraro de **P. E. K. Radom**, kiel prezidanto unuanime estis elektita s-ro **Podgórski Zbigniew**, kiel estraro s-roj **Sztec**, **Duljas**, **Felter Woliński**. — En liberaj proponoj kunvenantoj postulis, ke oni aranĝu ĉiumarde esperantistajn vesperojn, kio estis akceptita kun aplaŭdo.

SZAMOTULY. Kiel en la antaŭa jaro, tiel ankaŭ en la nuna prof. **B. Maske** komencis novan kurson de Esperanto por lernantoj de la ŝtata gimnazio. La kurso estas senpaga kaj nedeviga; oni uzas la bonan lernolibron de prof. **Sygnarski**; partoprenas 20 lernantoj kaj lernantinoj. — Krom tiu ĉi kurso prof. **M. gvidas** ankoraŭ lecionojn por progresintaj de la antaŭa kurso.

La Redakcio petas pardonon, ke pro alveno de aktuala materialo lastmomente, estas devigita prokrasti kelkajn artikolojn ĝis la venonta n-ro.

PRENUMERATA: rocznie zł. 8.—, półrocznie zł. 4.— Dla Towarzystw i grup esper. rocznie zł. 6.— Zagranicą: 5 fr. szw. Numer pojedynczy zł. 0.70. podwójny zł. 1.40.

OGŁOSZENIA: 1/2 strony zł. 30.— 1/4 strony zł. 15.— 1/8 strony zł. 10.— Korespondencja: małe ogłosz. z 10 słów (prócz adresu) zł. 1.—

PRZEKAZ ROZRACHUNKOWY, KARTOTEKA NR. 20. —

KONTO P. K. O. NR. 400.000.

REDAKCJO KAJ ADMINISTRACJO: KRAKOW, LUBICZ 34.

ABONO: jare zł. 8.—, duonjare zł. 4.— Por societoj kaj grupoj esperantistaj jare zł. 6.— Eksterlande 5 sv. fr. Aparta numero zł. 0.70 duobla zł. 1.40.

ANONCOJ: 1/2 paĝo zł. 30.— 1/4 paĝo zł. 15.— 1/8 paĝo zł. 10.— Korespondado: anonceto de 10 vortoj (krom adreso) zł. 1.—